

Warszawa, dnia 06 kwietnia 2018 r.

RZĄDOWE CENTRUM LEGISLACJI
DEPARTAMENT PRAWNY I POSTĘPOWAŃ PRZED
TRYBUNAŁEM KONSTITUCYJNYM

RCL.DPPTK.590.6/2018

Informacja o wyroku Trybunału Konstytucyjnego

z dnia 7 marca 2018 r.

sygn. akt K 2/17¹⁾

I. Problem prawny.

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.). Zakwestionowany przepis wprowadzał krótki, dwuletni, termin zawity (prekluzyjny) na wystąpienie o odszkodowanie za wynikające z Prawa ochrony środowiska ograniczenia prawa własności nieruchomości lub innych praw majątkowych. Ograniczenia te mogą być daleko idące i, w praktyce, prowadzić do pozbawienia osoby uprawnionej realnej korzyści z przedmiotu własności (użytkowania wieczystego, ograniczonych praw rzeczowych). Jak zauważył Rzecznik, ograniczenia te nie są indywidualnie komunikowane zainteresowanym podmiotom, a bieg terminu zgłoszenia roszczeń biegnie od momentu wejścia w życie aktu prawnego wprowadzającego ograniczenia (o którym zainteresowane podmioty, nawet przy zachowaniu właściwej dbałości o własne interesy, mogą dowiedzieć się po upływie przewidzianych w ustawie 2 lat). Wyjątkiem są nieruchomości wytypowane jako obszary Natura 2000, ich lista nie jest bowiem w żaden sposób promulgowana. W tym przypadku brak jest zatem możliwości ustalenia początkowego terminu dochodzenia roszczeń.

---

¹⁾ sentencja ogłoszona dnia 14 marca 2018 r. w Dz. U. poz. 534.

II. Wzorzec kontroli.

Skarżący przywołał jako wzorzec kontroli art. 64 ust. 1 Konstytucji (ochrona własności i innych praw majątkowych) w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji (zasada proporcjonalności).

III. Treść orzeczenia.

Art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.) jest niezgodny z art. 64 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Przepis traci moc obowiązującą z upływem 12 (dwunastu) miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej

IV. Wskazówki dla prawodawcy.

Trybunał Konstytucyjny wskazał, że roszczenie o odszkodowanie można postrzegać jako funkcjonalny ekwiwalent za uszczerbek związany z uprzednim ograniczeniem własności lub innych praw majątkowych (użytkowania wieczystego, ograniczonych praw rzeczowych). Odjęcie tych roszczeń jest zatem ponownym ograniczeniem konstytucyjnej gwarancji ochrony własności lub innych praw majątkowych.

Ograniczenie prawa do występowania z roszczeniem o odszkodowanie dwuletnim terminem zawitym jest przydatne dla osiągnięcia wartości porządku publicznego (przewidywalności obciążeń finansowych państwa i jednostek samorządu terytorialnego). Nie spełnia jednak przesłanki najmniejszej uciążliwości, osiągnięcie założonego celu byłoby bowiem możliwe także przy zakreśleniu w ustawie dłuższego terminu prekluzji. Zakwestionowany przepis nie spełnia również przesłanki proporcjonalności *sensu stricto*. Przewidywalność wydatków publicznych jest, w ocenie Trybunału, niewątpliwą wartością, jednak w analizowanej sprawie dobro to nie pozostaje w proporcji do stopnia ingerencji w prawo własności i inne prawa majątkowe.

Jak wynika z uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ustawodawca powinien dokonać niezbędnych zmian w ustawie przed utratą mocą obowiązującej zakwestionowanego przepisu. Trybunał uznał, że rozwiązania przyjęte przez ustawodawcę w celu wykonania wyroku mogą przybrać różną postać, w szczególności może ona polegać na

wydłużeniu terminu zawitego. Ustawodawca powinien także rozstrzygnąć, czy przyjęte rozwiązanie będzie miało zastosowanie także do stanów faktycznych zaistniałych przed wejściem w życie wyroku TK i, ewentualnie, w jakim zakresie czasowym.

Piotr Ołdak
Wicedyrektor
Departamentu Prawnego i Postępowań przed
Trybunałem Konstytucyjnym
w Rządowym Centrum Legislacji

/-podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym
weryfikowanym przy pomocy ważnego
kwalifikowanego certyfikatu/